

tius, mod hvem Broder Bjørn viste sig falsk og troløs, den derværende Biskop Jørunds Mishag. Han blev beskyldt for at have forfalsket Erkebispens Breve og sendtes tilbage til Nidaros. Her havde Bjørn, der var reist i Forveien, grundig bagtalt ham og ved Ankomsten modtoges han af Chorsbrødrenes Svende og nogle Klerke, der bragte ham i den „mørke Stue“, et skrækkeligt Fængsel, der benævntes „Gulskitne“.¹⁾ Her maatte han døie de haardeste Lidelser, og alt hans Gods toge Chorsbrødrene til sig. Erkebiskoppen (saaledes fremstilles det i Sagen) var fuldstændig magtesløs og i Chorsbrødrenes Vold og dertil syg. Eilif var nu bleven hans Oficial, men Audun Raud havde dog mest at sige; Sighvat Lande var død. Eilif og Audun havde ikke glemmt, at Laurentius havde oplæst Banbrevet imod dem og fandt nu Anledning til at hevne sig, og de fleste andre Chorsbrødre, (undtagen Salomon, den senere Oslobiskop, og et Par andre) bistode dem trolig. Den stakkels Islænding maatte møde for Capitlet, beskyldt for Falskneri og for Uredelighed i den Tid, da han oppebar Olafsofret for Biskoppen, men kunde ikke erklære sig skyldig. Han sattes da paany i et, dog noget taaleligere Fængsel, men med Lænker om Fødderne. Blandt dem, som viste ham sin Deltagelse var ogsaa en Pige, Thurid Arnesdatter, hvis Fader havde været Præst i Borgund og vistnok er den samme, der siden blev Abbed i Nidarholm. Denne Thurid havde tidligere været Laurentius's Frille og født ham Sønnen Arne, men ogsaa staaet i Forhold til en anden Geistlig, der ligeledes siden blev Biskop, nemlig den ovennævnte Chorsbroder Salomon. Hun kom nu til hans Fængsels Glugge og bragte ham noget „til Kost eller Hjelp, saavidt hun formaaede“.

Engang lykkedes det Laurentius at snige sig ud og at slippe ind i den syge Erkebiskops Herberge, men forinden han kom ind i Jørunds Rum, blev han indhentet af Speidere og ført tilbage. Da Erkebispens fik høre, hvor haardt man handlede mod Laurentius, udbrød han i mange vemodige Ord og omtalte ogsaa, at han selv nu var i den Grad i Chorsbrødrenes Vold, at han ikke engang raadede for hvad han vilde spise eller drikke.

¹⁾ At Capitlet virkelig havde et saadant Fængsel, hvori *clerici ribballi* kunde kastes, bekræftes af Dipl. Norv. III. No. 32.

XIV.

EILIF (ELAVUS.)

1309—1332.

Den lange Strid mellem Jørund og Capitlet var uden Tvivl endt til dettes Fordeel, og det maatte synes rimeligt, at det nye Erkebispvalg maatte falde paa en af Lederne for Oppositionen mod den Af-døde. Jon Elg og Sighvat Lande vare døde, og Spørgsmaalet har formodentlig været, enten Eilif eller Audun skulde blive den lykkelige. Valget blev imidlertid aabenbart udsat i nogen Tid, og Capitlet overtog imidlertid saavel Stiftets som Kirkeprovindsens Styrelse. Som vi have hørt, var Jørund død 11te April 1309. Sex Dage derefter paa-lagde Capitlet, der ikke vilde give efter i det omtalte færøiske Spørgsmaal, Biskop Ketil af Stavanger, at han i Forening med to andre Biskopper skulde indvie Lodin til Biskop, men i Biskop Arne af Bergen fandt det en haardnakket Modstander, og det lykkedes denne at faa Indvielsen forpurret og Sagen udsat, idet han appellerede til Paven.¹⁾ Arne skrev ogsaa den 4de Juni et ret mærkeligt Brev til det nidarøiske Capitel, hvori han næst efter „at beklage Jørunds Død“ gav det en alvorlig Formaning om ved det forestaaende Valg „ikke at søge sit Eget, men hvad der var Christi og hans hellige Kirkes, og mere at tænke paa det fælles Bedste end paa sine private Interesser“.²⁾ Man kunde fristes til at tro, at Arne selv har tænkt sig at kunne blive po-

¹⁾ Dipl. Norv. VIII, No. 31—33.

²⁾ Dipl. Norv. VIII No. 34.

stuleret, men da havde han kanske ikke viist sig saa paastaaelig i den Færøiske Sag.

Naar Valget har fundet Sted, kan ikke nøiagtig oplyses, men i Løbet af Sommeren er det foregaaet, og det faldt eenstemmig paa den tidligere omtalte Chorsbroder Eilif Arnessøn. Om hans Herkomst haves ingen Oplysning. I Annalerne tillægges der ham Tilnavnet Korte. Han nævnes første Gang som Chorsbroder 1302 som den ottende af ni tilstedeværende.¹⁾ I Laurentius's Saga hedder det, som vi have seet, at han, længe en af Erkebispens ivrigste Modstandere, tilsidst var bleven hans Official. Han havde som Kannik kun en Diacons Vielse.

Udpaa Høsten finde vi ham i Bergen (hvorhen han kom 1ste Sept.)²⁾ og nu er han udvalgt Erkebiskop. Under hans Ophold her omtales for første Gang en Eiendom, som Erkestolen besad i denne By, nemlig en egen Residents,³⁾ bestemt for Metropolitanens nødvendige hyppige Besøg i denne Stad, der længe fremfor nogen anden havde været en Art norsk Hovedstad, og som ogsaa i den følgende Tid stedse var et af Rigets fornemste Middelpuncter. Det er imidlertid indlysende, at denne Eiendom ikke er erhvervet ved denne Leilighed, vist heller ikke i Jørunds Tid, hvorfor den, uden at omtales i bevarede Vidnesbyrd, sandsynligvis maa have tilhørt Erkestolen i længere Tid. Den blev af større og større Vigtighed, dels fordi Rigsraadsmøder og Retterthing idelig kaldte Erkebisperne til Bergen, dels udentvivl ogsaa, fordi Erkestolen mere og mere inddrog i store Fiskeriforretninger og Forbindelser med Hanseaterne, for hvilke Bergen var Stapelstedet. Gaarden laa langt ude paa Stranden i Bergen, der, hvor denne Bys Nykirke nu befinder sig. Til Gaarden hørte en Clemenskirke.⁴⁾ Ogsaa Stavangers Biskop fandt det siden nødvendigt at have en Gaard i

¹⁾ Dipl. Norv. II No. 68.

²⁾ Dipl. Norv. VII No. 54. At han valgtes enstemmig sees af D. N. VI. No. 74.

³⁾ Dipl. Norv. I. No. 122, hvor Soveherberget i denne Gaard nævnes.

⁴⁾ Langes Norsk Tidsskr. 1848, S. 22. Norske Magasin I. 118, 534, 546. I 1507 boede Kongens og Erkebispens Folk i Gaarden. I Begyndelsen af 16de Aarh. havde en Prior for Dominikanerne her indrettet en Stenkjelder. Efter Reformationen benyttedes Gaarden, som bestod af to Etager, til Lagthing, men 1644 indrettedes de bevarede Dele til Præstegaard for den 1622 opførte Nykirke (Norske Stiftelser III. 584). Endnu benyttes flere af de levnedes Kjeldere som Udsalgssteder.

Bergen, ligesom Biskoppen af Hamar i Oslo havde en Biresidents i den saakaldte Saxegaard.

Det havde været Eilifs Hensigt strax at begive sig til Paven, Clemens V, hvem han dog ikke havde at søge i Rom eller Italien, men i et andet Land. Denne franske Pave havde nemlig ikke fundet det raadeligt at residere i Rom, men efter længere Tids Omflakning festede han i 1309 Bolig i den fransktalende, om end udenfor det franske Rige beliggende Stad Avignon, altsaa paa arelatisk Grund; „Exilets“ Dage vare nu begyndte. Modvind hindrede imidlertid Eilif fra at komme afsted denne Høst, og herom lod han sig i November 1309 meddele et Vidnesbyrd af tre Biskopper.¹⁾ Derpaa drog han til Østlandet. Han har sikkert været hos Kong Haakon i Oslo den 13de Januar 1310, da den Jørund i sin Tid meddelte Jarletitel ophævedes.²⁾ og otte Dage senere finde vi ham i Tønsberg,³⁾ hvor han modtog en Indkaldelse til et Concilium, som allerede i 1308 havde været tillyst, men som gjentagne Gange udsattes. Senere paa Aaret er han reist til Paven, som meddelte ham Confirmation som Erkebiskop i Avignon 4de Decbr. s. A.,⁴⁾ hvorefter han rimeligvis kort efter er indviet og saa er forbleven i Syden for Conciliets Skyld, hvilket omsider efter ny Indkaldelse traadte sammen i Vienne i October 1311.

Mødet har faaet sin største Navnkundighed ved Processen mod Tempelherrerne, der dog var Norden uvedkommende. Det besøgte foruden af Erkebiskop Eilif ogsaa af Biskopperne Arne af Bergen og Helge af Oslo samt af Fuldmægtige fra nogle Capitler; nogle Kanniker fra Nidaros havde allerede fulgt Eilif til Avignon. Af Conciliets Beslutninger bliver for os den vigtigste, at der vedtoges en ny sexaarig Tiende af alle geistlige Indtægter, der, som det hed, skulde anvendes til Krig imod de Vantro. Eilif og Arne bragte den Færøiske Sag paa Bane under Opholdet i Vienne og enedes (10de Mai 1312) omsider om at vælge til Opmand Erkebiskop Nils af Upsala, (der var kjendt i Norge fra et tilfældigt Ophold i Bergen 1309), saaledes at denne skulde afgive Kjendelse 30 Dage efter at begge Parter paa Hjemreisen maatte være

¹⁾ Dipl. Norv. VII No. 59.

²⁾ Dipl. Norv. I. No. 125.

³⁾ Isl. Ann. 342.

⁴⁾ Dipl. Norv. VI. No. 79.

komne til Brügge.¹⁾ Afgjørelsen maa være falden ud til Fordel for Lodin, som sees at have beholdt Bispestolen. Fra dette Concilium skriver sig ogsaa den almindelige Indførelse af Christi Legemsfest (Thorsdag efter Trinitatis), der under Eilif ogsaa paabødes i Norge.

Om Høsten 1312 finde vi saavel Eilif som Arne hjemvendte til Norge.

Reisen og to Aars Ophold i Udlandet har vistnok været kostbar, og Eilif skulde desuden betale sit Pallium²⁾, hvad der maatte falde saameget vanskeligere, som Jørund, efter hvad vi have hørt, ansaaes for en slet Husholder og neppe har efterladt Erkesædet i nogen god økonomisk Forfatning. Selvfølgelig søgte Eilif at opnaa det saakaldte *subsidiium pallii* fra de øvrige norske Stifter. Her stødte han imidlertid strax atter paa Modstand af den myndige og stridbare Biskop Arne, medens de øvrige Bisper synes at have vist sig føielige. Erkebispens vilde lade sit Tilkommende, der skulde bestaa i Halvdelen af et Aars Kirketiender, opkræve ved en egen Fuldmægtig og vilde som saadan i Bergens Stift benytte en Mand, der allerede ved sin Stilling som Forstander for de kongelige Kapeller og Provst ved Apostelkirken stod saa at sige i født Strid med Arne, Finn Haldorsøn. Heraf udspandt sig da en heftig Trætte, hvori Kongen synes at have taget Eilifs Parti, men hvis Udgang ikke kjendes.³⁾ Formodentlig er den ikke bilagt i Arnes Tid. Denne stive Hierarch, der vistnok er en af de mærkeligste af Norges catholske Biskopper, bekjendt bl. a. for sin Iver for Coelibatets Gjennemførelse, døde nemlig allerede 1314. Han var en lærd Mand og havde allerede spillet en politisk Rolle, før han blev Biskop.⁴⁾ Til hans Eftermand valgtes Broderen Audfinn, vistnok et enestaaende Tilfælde i vor Kirkehistorie. Biskop Audfinn havde været tilstede ved Conciliet i Vienne. Som sin Broder var han en stridbar Mand og havde stundom ogsaa Trætte med sin Erkebiskop.⁵⁾

¹⁾ Dipl. Svec. III No. 1849.

²⁾ Med Hensyn til hans Betaling herfor kan anføres, at der i den gamle Hamarske Krønike (Jens Nilssøns Visitatsbøger S. 581) bemærkes om Biskop Ingjald af Hamar, at denne „førte paa Eilifs Vegne 400 Florener Guld for en Skjænk til Paven Anno 1312“. Dette har da været Halvparten af det skyldige *servitium commune*.

³⁾ Dipl. Norv. IV No. 97 og VII No. 65 samt følgende Breve.

⁴⁾ Se om hans Bogsamling G. Storm i norsk hist. Tidssk. 2 R. II. 185 fgg., der sammesteds 2 R. V. 185 ogsaa har givet andre Oplysninger om ham.

⁵⁾ Om en saadan see Dipl. Norv. V. No. 80 fgg.

Eilif holdt i November 1313 sit første Provincialconcilium i Nidaros. Foranledningen var for en væsentlig Deel den af Paven paalagte Sexaarstiende af geistlige Indtægter, en Udpresning, der vel umiddelbart kun rammede selve Geistligheden, men naturligvis middelbart ogsaa Almenheden, af hvem Præsteskabet naturlig var henvist til at fordre større Ydelser.

Under dette Concilium blev den oftere omtalte, nu aabenbart aldrende Chorsbroder Audun Thorbergssøn Raud indviet til Biskop over Hole Stift paa Island. Det er ikke utænkeligt, at Eilif gjerne saa denne fordums Collega, der havde spillet en saa fremskudt Rolle, og for hvem en Befordring til Islands mindste Bispestol ikke kunde ansees for nogen stor Forfremmelse, paa denne Maade fjernet. Han drog dog først 1315 til sit Stift, hvor han viste sig meget virksom, men ogsaa kom i adskillige Stridigheder med Nordlænderne. Ved sin Ankomst til Øen forefandt han der sin gamle Uven Laurentius. Denne var af Chorsbrødrene, medens de regjerede i Ledigheden efter Erkebiskop Jørunds Død, bleven sendt i Lænker tilbage til Island, hvor Biskop Jørund af Hole havde behandlet ham med nogen Mildhed, om end med Kulde. Derpaa var han og hans uægte Søn Arne indtraadte som Munke i Thingøre Kloster. I Aaret 1321 kom Audun tilbage til Nidaros paa Besøg og tilbragte Vinteren der, venlig modtagen af Erkebispens. Han holdt en prægtig Juleveitsle for sine Venner, især Chorsbrødrene, og havde ogsaa engang Eilif til Gjest. Men selv blev Audun syg og følte sin Død nær. Da Erkebispens saa til ham, foreslog han til dennes Forbauselse Broder Laurentius til sin Eftermand, idet han roste hans Lærdom og gode Opførsel efter Tilbagekomsten. Kort efter døde Audun 22 Januar 1322 og blev begravet ved Mariekirken (Frue Kirke) i Nidaros, hvis Sogneprest han engang havde været. Erkebispens og Capitlet valgte da Laurentius til Biskop af Hole. Denne kom i Sommeren 1323 til Nidaros, modtoges vel baade af Eilif og hans Søstersøn Chorsbroderen Arne Wade, der selv engang skulde opnaa et Pallium, og blev indviet til sit nye Embede 1324. Hans Virksomhed i de faa Aar, han var Biskop († 1331), roses stærkt i hans Saga. Hans Søn lignede sin Fader i Begavelse, men hans Liv var ikke ulasteligt. Han forlod det Kloster, hvori han indtraadte, ja endog sin Orden (Benedictinernes) og drog til Norge, hvor han blev Domi-

nicaner og opholdt sig siden i Jemteland.¹⁾ Som Biskop havde Laurentius havt en lang Strid med sin Collega i Skaalholt angaaende Mødruvale Kloster af Augustinernes Orden, hvilket foranledigede, at begge Biskopper sendte Fuldmægtige til Nidaros. Laurentius's Udsending Sira Egil, der siden selv blev Biskop af Hole, vandt Seir, men Erkebiskoppens Notar, Chorsbroderen Haakon Ulfssøn,²⁾ brød sin Taushedspligt og fremviste mod Eilifs Forbud det beseglede Brev, hvorfor Eilif lod ham kaste i den mørke Stue og aldrig siden havde Tillid til ham.

Fra 1314 af begyndte Optrængen af Sexaarstienden, med hvilken Sags Enkeltheder vi her ikke ville opholde os. Men Clemens V.s Eftermand, Johan XXII (1316—1334), en mærkelig, tildels vistnok miskjendt Pave³⁾, der forefandt Pavestolen i meget mislig økonomisk Forfatning, indførte strax atter et nyt Paalæg, nemlig Annaterne (*annatæ*), en Afgift af geistlige Embeder i det første Aar efter indtrufne Ledigheder.⁴⁾ Saadanne Indtægter synes tidligere at være blevne disponerede af vedkommende Biskopper, saaledes havde for faa Aar siden Arne af Bergen villet bruge dem til at dække sine Udgifter ved Reisen til Vienne. Nu skulde disse *fructus primi anni* altsaa tilflyde Paven. Peterspengene betaltes aldrig meget regelmæssigt, men Johan vilde have ogsaa dem i Orden og henvendte sig derfor i den Anledning 1317 til Kongen.⁵⁾ To Chorsbrødre i Nidaros, Halvard og Thorkell Møttul udnævntes til pavelige Nuntier og Collectorer for Norge 1317,⁶⁾ og fra nu af finde vi idelig saadanne Optræninger i hele Eilifs Tid og længere. Den aarlige Pavetiende for Nidaros Stift ansloges til 701 Mark, 3 Unzer i norsk Smaamynt, et høiere Beløb end det for noget andet norsk Stift opførte.⁷⁾ I 1326 tilstodes Kong Magnus Halvdelen af Tienden til Hjelp i Krigen mod Russerne.⁸⁾ At Tienden af de geist-

¹⁾ Se herom Dipl. Island. II No. 455 (og 340). Arne har som Oversætter af Dunstans Saga (udg. af Vigfusson i *Icelandic Sagas II*) en Plads i Literaturhistorien.

²⁾ Nævnes ikke i noget Diplom og kjendes kun af Laurentius's Saga.

³⁾ Moltesen, *De avignonske Pavers Forhold til Danmark*. Kbhvn. 1896, S. 5.

⁴⁾ Dipl. Norv. VI. No. 86.

⁵⁾ Dipl. Norv. VI. No. 91.

⁶⁾ Dipl. Norv. VI. No. 94.

⁷⁾ Munch, *pavelige Nuntiers Regnskabsbøger* 21.

⁸⁾ Dipl. Norv. VI. No. 113.

lige Indtægter kun langsomt kom ind, følger af sig selv. Man har endog Exempel paa, at der kom falske Optrævere til Norge, der be- dragerisk tilvendte sig pavelige Indtægter i Norge. De havde udgivet sig for Udsendinge fra et romersk Kloster, for hvilket Paven havde ladet samle Collector.¹⁾

Kong Haakon døde 1319 og efterfulgtes af sin umyndige Dattersøn Magnus. Erkebispens politiske Stilling vandt herved midlertidig i Betydning. Man finder ham i Oslo 1319 ved det store Rigsmøde. I Begyndelsen havde Magnus's Moder, Hertuginde Ingeborg den yngre, en overveiende Indflydelse, men, som bekjendt, vakte denne svage og ødsle Styrelse Misnøie og i 1323 besluttede de geistlige og verdslige Stormænd at sætte en Drotsete i Spidsen for Regjeringen. At udvælge en saadan overdroges til Erkebispem, der valgte Hr. Erling Vikunssøn ved et nyt Møde i Oslo i Febr. 1323. Senere stod Geistligheden ikke i det bedste Forhold til denne Norges Drotsete, en Titel der nu første Gang blev anvendt om Rigets høieste verdslige Embedsmand.

I 1320 havde Eilif holdt sit andet Provincialconcilium i Bergen. Erkebiskoppen optraadte bl. a. her med Kraft mod Biskop Vilhjalm af Orknøerne, over hvem alvorlige Klager vare reiste, og forskjellige Statuter bleve vedtagne. Juleaften 1326 var Erkebispem i Oslo og møgledede her Forlig mellem Drotseten og Hr. Finn Øgmundssøn og hans Tilhængere, der havde vakt nogle lidet bekjendte Uroligheder. I 1327 holdtes atter Concilium i Bergen, hvor samtidig ogsaa et stort Rigsmøde fandt Sted under Kong Magnus's og Drotsetens Forsæde. Der var paa denne Tid en ikke ringe Spænding mellem den verdslige og geistlige Myndighed, og det er interessant, at Hr. Erling Vikunssøn sees at have erhvervet sig en Afskrift af det gamle Stridsskrift mod Biskopperne fra Sverres Dage.²⁾ Hos Hierarchiet var paa den anden Side Erkebiskop Jon Raudes Minde levende, og hans tilbagetrængte Christenret og Tønsberger-Compositionen lurede man vistnok stedse, baade nu og senere, paa Leilighed til at fornye. Kirkemødet fremdrog ogsaa Jons Statuter fra 1280 mod verdslige Magthavere og lod nogle Artikler af Bonifacius VIII om Kirkens Uafhængighed og Immuniteter

¹⁾ Dipl. Norv. VI. No. 133, VIII. No. 70.

²⁾ En Tale mod Biskopperne, udg. af G. Storm. S. V.

gjengive i en tendentiøs norsk Oversættelse, hvori endog Ordet „Drotseter“ indsmugledes paa en paafaldende Maade. I 1325 havde Erkebispemanden ladet tage en Vidisse af Haakon Sverressøns (eller som han kaldte det, Haakon Haakonssøns) Forligsbrev med Geistligheden, sikkert for at anvende det til Kirkens Fordel. Resultatet blev imidlertid, at Kong Magnus 14de Sept. 1327 udstedte et Brev, hvortil Erkebiskoppen og de øvrige Biskopper maatte give sit Samtykke, hvorved det bestemtes, at den af Haakon Haakonssøn og Erkebiskop Sigurd givne Christenret skulde blive i Hævd, og at Lagmændene skulde dømme efter den.¹⁾ Dette var egentlig kun en Fornyelse af en lignende Bestemmelse af Haakon Magnussøn (af 1316), men netop denne Fornyelse viser, at Geistligheden ved denne Tid har reist Hovedet i Veiret. Den har da ogsaa opnaaet, at der, hvad vi i følgende Capitel skulle vende tilbage til, blev stillet en geistlig Mand, Paal Baardssøn, ved Drotsetens Side som Cantsler. Spændingen mellem Drotseten og Clericiet vedblev, og fra det følgende Aar have vi et mærkeligt Vidnesbyrd derom i et Brev fra Biskop Audfinn i Bergen til Erkebispemanden. Det gjaldt en Tiendetvist i Bergen. Hr. Erling Vikunnssøn havde da i Chorsbrødrenes Nærværelse ladet falde de Ord, at „Biskopperne ikke vilde aflade, førend man gjorde den samme Leg med dem, som man i sin Tid gjorde med Erkebiskop Jon“. ²⁾

Eilifs Regjeringstid forløb ikke uden store Ulykker for Stiftet. Maaske som Følge af Foreningen med Sverige fik man Ufred med Russerne (Nowgorod), og Haalogaland blev slemt hjemsøgt af fiendtlige Herjinger. I 1323 blev saaledes en af Hr. Erling Vidkunssøns Hovedgaarde, Bjarkø brændt. Her er dog ikke Stedet til nærmere at omtale disse Kampe, der endte ved en Fred 1326.

Desto mere vedkommer os derimod den sørgelige Skjebne, som rammede Nidaros Domkirke den 4 April 1328. Denne herlige Bygning har sandsynligvis ved den Tid været omtrent færdigbygget og kneiset i sin hele Pragt, men nu blev den ødelagt ved Ildebrand. Ulykkens store Omfang erfares bedst af Erkebiskoppens bevarede Brev til „alle Mænd i Bergens Bispedømme“, hvilket dog først er dateret 4 Maane-

¹⁾ Dipl. Norv. IX No. 99.

²⁾ Dipl. Norv. IX No. 100.

der senere (12 August): „I have vist erfaret det ulykkelige Tilfælde, der indtraf saa uventet Mandagen i Paaskeugen, da Kristkirken brændte, som man kunde kalde Kronen og Prydelsen for dette Land, ja endnu flere formedelst den hellige Olafs Glands og Værdighed, som vilde hædre den ved sin Nærværelse og sine herlige Jertegns Trøsteord. Ikke alene Træværket uden- og indenfor brændte op, men endog Stenstolper og Klokker med mange dyrebare Sager, Pillarer og Stenbuer oventil og nedentil, saa at vi have større Skade deraf, end der allerede er skeet, hvis den ei snart bliver udbedret. Men da vi nu ikke føle os i Stand til paa egen Haand at udrette et saa stort Foretagende, trøste vi os med Guds Forsorg og gode Mænds Hjælp til at opreise den efter Magt og Evne, som vi ere skyldige til. Derfor bede vi alle Guds, den hellige Olafs og vore Venner og Enhver paa sit Sted, at hjælpe Kirken til at blive gjenopbygget, hver efter sin Evne, Gud og den hellige Olaf til Ære, Eder selv til Hæder og Sjelehjælp, og for at blive delagtige i alt det Gode, som skeer fra dette hellige Sted og al den Aflad, Paven har skjænket alle dem, der give sine Fæmon til Opførelse af denne Domkirke. Bevare Eder Gud og den hellige Olaf uden Ophør.“¹⁾ Lignende Breve ere vistnok sendte om i den hele Kirkeprovinds og vist ogsaa adskillige Gaver indkomne. Fra Island berettes, at der overalt blev bedet for Kirken og samlet Bidrag.²⁾ At Kong Magnus just samtidig udstedte et Beskyttelsesbrev for Kirkens Pilegrimme med Forbud mod, at Indbyggerne i Solør og Østerdalen skulde fortrædige dem,³⁾ staar naturligvis i Forbindelse med Ulykken. En uheldig Omstændighed har det formodentlig været, at just ved denne Tid de pavelige Udpresninger gik for sig.

Efter Domkirkens Brand, der maatte gaa Erkebiskoppen nær til Hjerte, erfarer man ikke meget om ham. Han døde ifølge Annalerne 2 November 1332, efterladende sig et agtet Navn i Historien.

¹⁾ Dipl. Norv. VII. No. 126.

²⁾ Laurentii Saga cap. 62

³⁾ Norges gamle Love III. 154.